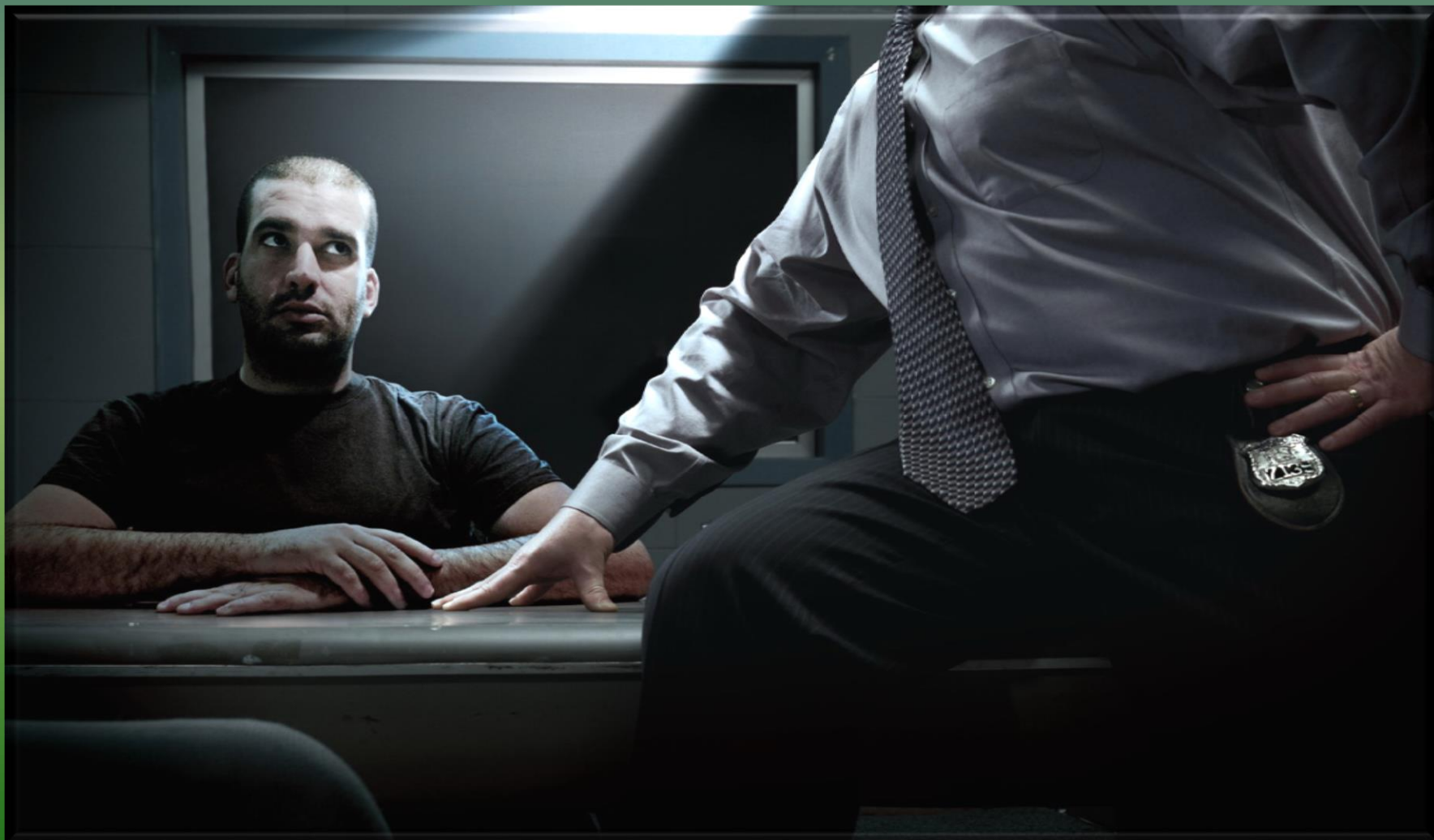

Kihallgatási taktika III.

A gyanúsított kihallgatása

A gyanúsított kihallgatásának célja

A bűncselekményről az elkövető tud a legtöbbet, egyedül ő tud az összes kriminalisztikai alapkérdésre teljeskörű választ adni.

A gyanúsított kihallgatásának célja tehát nem a beismerő, hanem a feltáró jellegű, az igazságnak megfelelő vallomás megszerzése.

Be. 118.§ (2) „A terhelt beismerése esetén – ha e törvény másképp nem rendelkezik – meg kell szerezni az egyéb bizonyítékokat is.”

A megalapozott gyanú közlése

- Központi jelentősége van, a terhelti jogok és kötelezettségek ettől az időponttól kezdődnek
- Azt, hogy erre mikor kerül sor a nyomozó hatóság dönti el, de a fogva lévő gyanúsítottat huszonnégy órán belül ki kell hallgatni! (kivétel: kiemelt ügyek 72 óra – AB hatályon kívül)
- A gyanúsított kihallgatására halaszthatatlan nyomozati cselekményként nem kerülhet sor
- Az idő előtt közölt gyanúsítás az egész nyomozás végeredményére kiható súlyos hiba
- A megalapozott gyanú fennállása kérdésében a nyomozási bírónak nem lehet állást foglalnia, ez az ügyész hatásköre, aki a gyanúsítást akár hatályon kívül is helyezheti

A megalapozott gyanú közlésekor ill. általában a gyanúsított kihallgatásakor fokozott jelentősége van a büntetőeljárás szabályai maradéktalan betartásának, így különösen a gyanúsított és a védő jogosultságai maradéktalan érvényesítésének!!

Felkészülés a kihallgatásra

- **Az eljárás tényeinek, adatainak maradéktalan ismerete**
- **A gyanúsított előéletére vonatkozó adatok (priusz), és az előző eljárások anyagainak (jkv-ek, vádirat, ítélet) beszerzése és tanulmányozása**
- **A bűncselekmény jellegének megfelelő nyilvántartások adatainak beszerzése (pl. cégnyilvántartás)**
- **Ha szükséges, illetve ha a törvény erejénél fogva az kötelező (fiatalkorú gyanúsított), készítsünk környezettanulmányt**

Felkészülés a kihallgatásra II.

- **A bűncselekmény jellegétől függően (ha lehetséges) tekintsük meg a helyszínt**
- **A megalapozott gyanú megfogalmazása és rögzítése, a pontos törvényi minősítéssel együtt**
- **A kérdések összeállítása (sorrendben)**
- **Idézések, értesítések, előállító, biztonsági intézkedések, tárgyi feltételek biztosítása. (A gyanúsítottat olyan időpontra idézzük be és olyan helyen várakoztassuk (amennyiben ez egyáltalán szükséges), hogy ne találkozhasson az ügy más szereplőivel)**

A kihallgatás

- **A pszichológiai kontaktus megteremtése, fenntartása és alakítása**
- **Biztosítani kell a vallomás zavartalan végigmondását**
- **Kérdések feltétele csak ezt követően**
- **Bizonyítékok előtárása csak megfelelő ütemben, a vallomáshoz képest**

**Szigorúan tilos!
(kényszervallatásnak
minősül)**

- Erőszak alkalmazása
- Pszichikai kényszer alkalmazása
- „Igazságszérumok” alkalmazása
- Nem létező (koholt) terhelő bizonyítékra hivatkozás
- Rávezető, befolyásoló kérdés feltevése
- Felelőtlen ígéretés

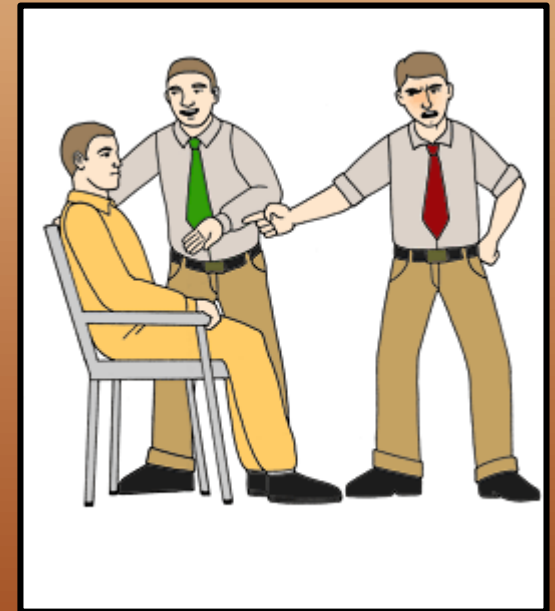

waterboarding

A törvényesség határát súrolja...

- Barátságatlan, goromba, gúnyos magatartás
- Túlzott mértékű barátkozás („bratyizás”)
- „Jó rendőr - rossz rendőr”-technika

Törvényes taktikák

- **Az ún. vádalku**
  - **Utalás a gyanúsított érdekére**
  - **Terhelő bizonyíték feltárása**
  - **A tagadásba vetett hit aláaknázása**
  - **A vallomásbeli ellentmondások kimutatása**
  - **Erkölcsei mentségek vagy pszichológiai magyarázatok ajánlása**
- **A kihallgató hozzáértésének kihangsúlyozása**
  - **Hivatkozás a gyanúsított lelkiismeretére**
  - **A tett tényeinek vagy természetének lekicsinylése**
  - **A tett tényeinek vagy természetének eltúlzása**
  - **A bűnösség látható jeleire való hivatkozás**
  - **Taktikai blöff**

Taktikai blöff

- **Vitatott, mivel a kihallgatott személy megtévesztésén, tévedésben tartásán alapszik**
- **Fogalma: olyan látszat keltése, amely legalább részben bizonytalan vagy ellenőrizetlen tényen, körülményen alapul, vagyis részben feltételezés, melyből a gyanúsított tévesen következtet, és ezzel eddig nem ismert bizonyíték szolgáltatására ösztönözzük**

A poligráfus hazugságvizsgálat, mint speciális kihallgatási forma

Miért hazudunk?

Egy nap 2-200 esetben hazudunk (Virgina Egyetem vizsgálata; elhallgatások, megtévesztések és a gesztusok is), legtöbbit a pókerjátékosok és a politikusok hazudnak.

Két féle hazugság:

1. Visszaható hazugság, oka:

- a) **Előny szerzés**
- b) **Büntetéstől való félelem**

2. Másra ható hazugság, oka:

- a) **Preszociális**
- b) **Füllentés**
Ártalmatlan, a kapcsolatokat könnyíti meg.

A hazugság felismerése

A beszéd

- Tétovázás, szünetek
- Előre betanultnak ható szöveg, mely monoton
- Zavaros előadásmód
- Ellentmondások
- Elszólások
- Száraz nyelés, ajkak megnedvesítése
- Hangképzés zavarai
- Száj eltakarása beszéd közben
- Kérdés újradefiniálása

A hazugság felismerése II.

A szem

- Szemkontaktus kerülése
- Gyors szemmozgások
- Nem állja a tekintetet
- Merev provokatív tekintet
- Szemrebegés
- Gyakoribb pislogás

A hazugság felismerése III.

Egyéb általános jelek

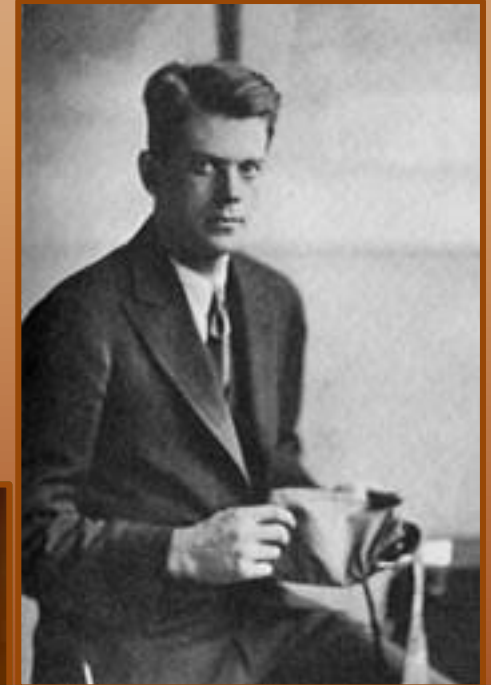
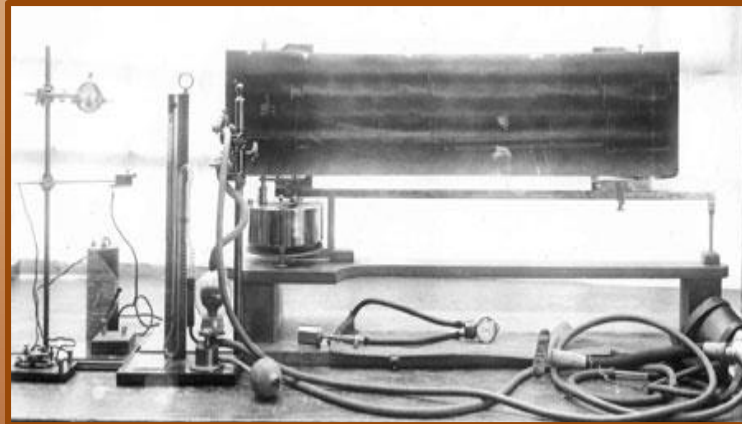
- Vegetatív izgalom,
- Ingerültség, idegesség
- Túlszabályozott viselkedés
- Testszag
- Vakarózás

Történeti áttekintés

John A. Larson
1892-1965

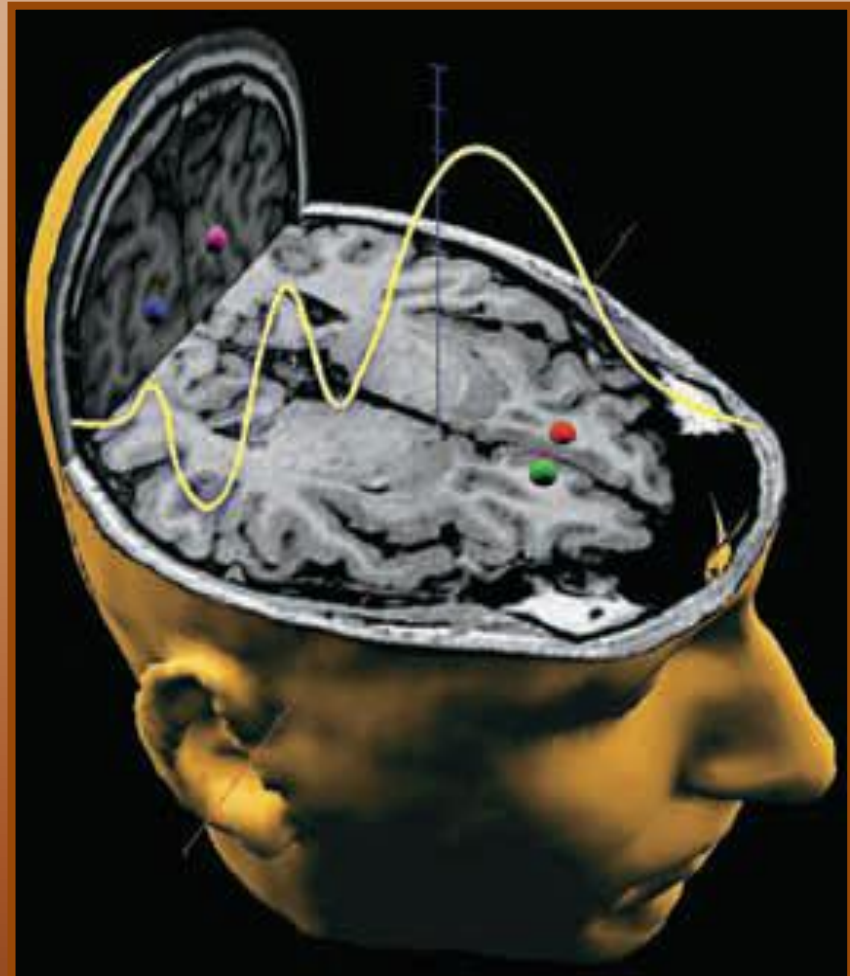
Leonarde Keeler
1903-1949

Nem része a pszichológiai szakértésnek, hanem speciális kihallgatási forma!

„szolgálhatja az ügyész, illetve a nyomozó hatóság tájékoztatását a gyanúsított szavahihetőségét illetően, vagy sugallhat bizonyos követendő nyomozási irányokat, és ezzel hozzájárulhat a nyomozás sikeréhez”

Be. tv. miniszteri indokolás

A poligráf alkalmazásának feltétele

Magyarországon csak felnőtt korú, gyanúsítottként már kihallgatott terhelt vizsgálható poligráf alkalmazásával, amennyiben abba írásban beleegyeznek.(alapvetően hibás álláspont!!!)

Kivétel: az ún. kiemelt ügyekben - Be. 554/B.§ - beleegyezésük esetén a tanúk is.(2011.július 5.-től)

Bármilyen bűncselekmény esetén használható, gyakorlati alkalmazására Mo.-n elsősorban emberölések és (sorozat)rablások felderítése kapcsán kerül sor.

A poligráf használata

A poligráfós vizsgáló

Az ellenérdekű fél együttműködését kell biztosítani, ne alakuljon ki közöttük pozitív vagy negatív érzelmi viszony

- a) felsőfokú végzettség (nem szakképzettség)
- b) 30 év feletti életkor, gyakorlat
- c) pszichológiai és élettani ismeretek (nem feltétlenül pszichológus)
- d) az ún. józan ész

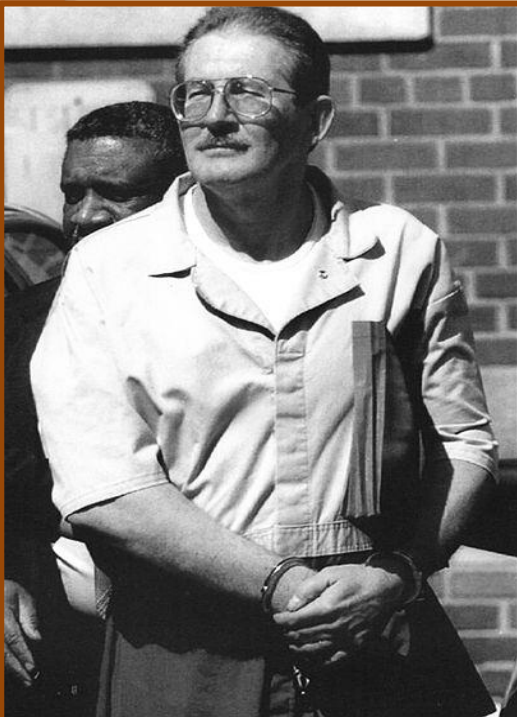
A poligráf készülék

Érvényes poligráfós vizsgálat csak olyan készülékkel végezhető , amely alkalmas:

- a mellkasi és
- a hasi légzésben,
- a galvános bőrreakcióban,
- a vérnyomásban,
- valamint a pulzusszámban

bekövetkezett változások megfigyelésére és rögzítésére folyamatosan és egy időben a vizsgálat során.

„A leleplezett orosz kém, Aldrich Ames poligráfós vizsgálatára során a rá jellemző profizmussal olyan elbűvölően hazudott, hogy a detektor majdnem Teréz anyának minősítette.”

Charles R. Honts pszichológus

A szembesítés, mint a kihallgatás sajátos fajtája.

- Olyan nyomozási cselekmény, amelynél az ügy valamely tisztázatlan részére egyszerre két személy tesz vallomást
- A Be. 124. § (1) bekezdése alapján *„ha a terheltek, a tanúk, illetőleg a terhelt és a tanú vallomásai egymással ellentétesek, az ellentétet szükség esetén szembesítéssel lehet tisztázni. A szembesítettek a vallomásukat egymással élőszóban közlik; megengedhető, hogy egymásnak kérdéseket tegyenek fel.”*

Nem ajánlott szembesíteni

- Az igen közeli (rokoni, szoros baráti, szerelmi) kapcsolatban álló személyeket, mert az igazságra való tekintet nélkül egymás javára megváltoztathatják vallomásukat;
  - Az erőszakos, társai által is respektált, félelmes hírű bűnözőt olyan személlyel, aki fél tőle és nem képes arra, hogy ilyen körülmények között is kitartson vallomása mellett;
  - A fiatalkorúakat a felnőttekkel
- A főnök-beosztotti vagy egyéb jelentős függőségi helyzetben lévőket;
  - A tagadó és a félig meddig már beismerésben lévő gyanúsítottakat, mert sokkal inkább várható álláspontjuk egyeztetése, mint az, hogy mindketten feltáró, beismerő vallomást tegyenek;
  - A vallomásukat állandóan változtatgató személyeket, illetve azokat, akik közül egyik sem mond igazat.

Ajánlott irodalom

- **Dr. Bócz Endre: A gyanúsított kihallgatásának amerikai taktikájáról. Belügyi Szemle. 2001/2.**
- **Boros János: A bűnözői profilalkotástól a tanúkihallgatásig. Törekvések a mai kriminálpszichológiában. Magyar Pszichológiai Szemle. 2003/2.**
- **Dr. Ibolya Tibor: Kihallgatási taktika a nyomozásban**
- **Dr. Kertész Imre: A kihallgatási technika lélektani alapjai. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. Budapest, 1965**
- **Kulcsár Gabriella – Pásztor Attila: A gyermek-tanúvallomások információtartalmának torzulási lehetőségei. Rendészeti Szemle.2007/5**
- **Krispán István: A poligráfós hazugságvizsgálatok rendőrségi alkalmazásának magyarországi múltja, jelene, jövője. Belügyi Szemle.2004/6.**
- **Dr. Liziczay Sándor: Tanútípusok a büntetőeljárásban. Rendészeti Szemle. 2007/1-2.**
- **Dr. Molnár József: A tanú és a terhelt kihallgatásáról. Kriminológiai és kriminalisztikai közlemények XXXVI. Budapest, 1999**